

Г.В. КОЗАЧЕНКО

УКРАЇНСЬКА МОВА

**ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ**

МЕДИЦИНА

WWW.MEDPUBLISH.COM.UA

Г.В. КОЗАЧЕНКО

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Друге видання, виправлене

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністерством охорони здоров'я України як підручник
для студентів вищих медичних, фармацевтичних навчальних
закладів I—III рівнів акредитації

**Київ
ВСВ "Медицина"
2017**

УДК 811.161.2'276.6(075.8)
ББК 83.3Укр.я73
К59

545452

*Затверджено Міністерством охорони здоров'я України
як підручник для студентів вищих медичних, фармацевтичних
навчальних закладів I—III рівнів акредитації
(лист № 08.01-48/903/18769 від 27.06.2013)*

Автор: Г.В. Козаченко, викладач української мови, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії Комунального вищого навчального закладу “Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича” Житомирської обласної ради

Підручник створено відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики й освітньо-професійної програми Галузевого стандарту вищої освіти України з підготовки фахівців зі спеціальності “Фармація”, а також відповідно до сучасних концепцій викладання української мови за професійним спрямуванням. Підручник зорієнтовано на формування у студентів мовнокомунікативних компетенцій.

Підручник містить теоретичний матеріал про українську мову як необхідний складник формування особистості фахівця, систему різних мовних елементів, норми сучасної літературної української мови, її лексичний склад, стилі, фахову термінологію, правила складання документів.

Поряд із теоретичним матеріалом у підручнику подані практичні завдання й вправи, спрямовані на формування і закріплення навичок грамотного мовлення, засвоєння складних випадків правопису, оволодіння мовними нормами та практичними аспектами офіційно-ділового стилю.

Особливу увагу приділено етиці мовного і професійного спілкування.

Для студентів вищих медичних, фармацевтичних навчальних закладів I—III рівнів акредитації.

Рецензенти: Г.Л. Василенко — канд. філол. наук, проф., завідувач кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; М.І. Лісовий — канд. пед. наук, доц. кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова; С.О. Пультер — канд. філол. наук, проф. Житомирського державного університету імені Івана Франка; З.І. Грабовецька — викладач української мови, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії Чортківського базового державного медичного коледжу; А.В. Коломієць — викладач української мови та літератури, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії Черкаського базового медичного коледжу; Т.С. Матвійчук — голова обласного методичного об'єднання викладачів філологічних дисциплін ВНЗ I—II рівнів акредитації Житомирської області, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії Житомирського технологічного коледжу

545452

ISBN 978-617-505-529-8

© Г.В. Козаченко, 2013, 2017

© ВСВ “Медицина”, оформлення, 2017

ЗМІСТ

Передмова	6
Розділ I. Культура фахового мовлення.....	8
<i>Тема 1. Державотворча роль мови.....</i>	<i>8</i>
Основні етапи історії української мови	8
Правовий статус української мови.....	10
Мова і мовлення. Функції мови	12
Стилі сучасної української літературної мови.....	15
Контроль знань	24
Завдання	25
<i>Тема 2. Літературна мова. Мовна норма. Культура мови.....</i>	<i>30</i>
Поняття літературної мови.....	30
Мовна норма, варіанти норм.....	30
Мовна компетенція. Культура мовлення.	
Ознаки культури мовлення.....	34
Мова і професія	37
Контроль знань	39
Завдання	40
Розділ II. Етика ділового спілкування.....	48
<i>Тема 1. Поняття спілкування.....</i>	<i>48</i>
Спілкування і комунікація. Функції спілкування.....	48
Види і форми спілкування.....	49
Невербальні засоби спілкування.....	52
Основні комунікативні бар'єри в спілкуванні	56
<i>Тема 2. Загальні принципи і правила ділового спілкування фахівця</i>	<i>62</i>
Правила конструктивної критики	68
Культура телефонного діалогу	71
Контроль знань	74
Завдання	75
<i>Тема 3. Основні види ділового спілкування:</i>	
публічний виступ, ділова бесіда, службова нарада, переговори	77
Етапи підготовки до публічного виступу	77
Ділова бесіда.....	81
Співбесіда з роботодавцем: умови досягнення успіху	84
Переговори	93
Контроль знань	98
Завдання	99
Розділ III. Лексичний аспект сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	100
<i>Тема 1. Терміни і професіоналізми.....</i>	<i>100</i>
Найуживаніші медико-фармацевтичні терміноелементи	102
Контроль знань	106
Завдання	106

Тема 2. Лексикографія. Типи словників	112
Контроль знань	114
Завдання	114
Тема 3. Фразеологічні одиниці та їх використання у мовленні.....	115
Джерела виникнення фразеологізмів	116
Крилаті вислови в українській літературній мові.....	118
Контроль знань	122
Завдання	122
Тема 4. Точність мовлення. Складні випадки слововживання.....	124
Синонімічний вибір слова. Пароніми у фаховій мові	124
Складноскорочені слова й аббревіатури	130
Спеціальні фармацевтичні скорочення.....	134
Технічні правила переносу	137
Контроль знань	138
Завдання	139
Розділ IV. Нормативність і правильність фахового мовлення	146
Тема 1. Орфографічні норми	
сучасної української літературної мови	146
Чергування приголосних	147
Спрощення груп приголосних	148
Подвоєння приголосних	149
Подовження приголосних	150
Правопис апострофа.....	150
Правопис м'якого знака	151
Правопис слів іншомовного походження	152
Вживання великої літери	154
Правопис складних слів	163
Правопис прислівників	166
Правопис часток.....	170
Контроль знань	172
Завдання	173
Тема 2. Морфологічні норми	
сучасної української літературної мови	182
Правопис відмінкових закінчень іменників	
ІІ відміни чоловічого роду в родовому відмінку	182
Рід невідмінюваних іменників	185
Особливості творення та відмінювання форм по батькові	189
Про кличний відмінок прізвищ, імен та імен по батькові	190
Особливості відмінювання прізвищ.....	191
Ступені порівняння прикметників.....	192
Творення присвійних прикметників	193
Числівник. Загальні відомості про числівник	193
Відмінювання числівників.....	194
Запис цифрової інформації у професійних текстах.....	196
Особливості вживання прийменника <i>по</i> у мовленні.....	197
Особливості використання дієприкметників	200
Контроль знань	203
Завдання	203
Тема 3. Синтаксичні норми сучасної	
української літературної мови	208
Словосполучення. Способи зв'язку слів у словосполученні	208
Речення. Різновиди речень	210
Основні правила пунктуації.....	212
Контроль знань	221
Завдання	222

Розділ V. Складання документів	228
Тема 1. Загальні вимоги до складання документів	228
Види документів та їх класифікація	228
Реквізити документа	232
Основні правила оформлення реквізитів	234
Оформлення сторінки	241
Рубрикація тексту	242
Контроль знань	243
Завдання	244
Тема 2. Документи щодо особового складу	247
Заява	247
Характеристика	249
Автобіографія	251
Резюме	253
Наказ щодо особового складу	257
Контроль знань	260
Завдання	260
Тема 3. Довідково-інформаційні документи	264
Доповідна записка	264
Пояснювальна записка	267
Довідка	268
Доручення	270
Протокол	273
Звіт	277
Оголошення	279
Запрошення	281
Контроль знань	282
Завдання	283
Тема 4. Вимоги до офіційного листування. Етикет ділового листування	287
Лист-привітання	288
Супровідні листи	289
Лист-претензія	290
Лист-запит	294
Телеграма	296
Контроль знань	299
Завдання	299
Як правильно?	301
Типові порушення мовних норм	307
Завдання з редагування	308
Орфографічний практикум	313
Варіанти завдань для контрольної роботи	316
Рекомендовані теми для написання реферату	323
Рекомендації щодо написання реферату	324
Додатки	326
Додаток 1	326
Додаток 2	329
Додаток 3	331
Список літератури	333